א) איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא חטאת מה חטאת א) מתקדשת בבלוע אף כל מתקדשת בבלוע אשם מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו אף כל אין שפיר ושליא קדוש בו קסבר ב) וולדות קדשים בהווייתן הן קדושים ודנין ג) אפשר משאי אפשר מלואים מה מלואים מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן אף כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן שלמים ד) מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין במתניתא תנא משמיה דר"ע ה) מנחה מה מנחה מתקדשת א] בבלוע אף כל מתקדשת בבלוע ואיצטריך למכתב מנחה ואיצטריך למכתב חטאת דאי אשמעינן מנחה דאיידי דרכיכא מיבלעא אבל חטאת אימא לא ואי אשמעינן חטאת ו) משום ב] ס) דקריר אבל מנחה אימא לא צריכא חטאת ז) מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל אינה באה א) אלא מן החולין ב) וביום ג) ובידו הימנית ח) וחטאת מנלן אמר רב חסדא אמר קרא 1 והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו משלו ט) ולא משל ציבור ולא משל מעשר ביום 2 מביום צוותו נפקא י) כדי נסבה בידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא כ) דאמר רבה בר בר חנה אמר ר"ל כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין כדי נסבה ואיבעית אימא סבר לה כר"ש ל) דאמר אצבע לא בעיא כהונה כהונה בעיא אצבע אשם מ) מה אשם ד) עצמותיו מותרין אף כל עצמותיו מותרין ג] אמר רבא פשיטא לי

מה שלמים מפגלין ומתפגלין הא נמי תילף משלמים דהתם ב) נמי שלמים בסיני הוו: י) אלא סכין. לשחיטה לאפוקי צור וקנה דכלי שרת בעינן: ד] מאי היא. הי מינייהו יליף לאכול לזכרי כהונה ממנחה: בקדש הקדשים תאכלנו. בויקח קרח כתיב ה] וקדש יהיה לך דכתיב בסיפיה דקרא יתירא הוא למילף שלמי ציבור וכבשי ו] עצרת דכתיב בהו ס) קדש יהיו לה' לכהן ע): מה חטאת מקדש בבלוע כו'. ואף על גב דבמנחה נמי כתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בהם יקדש דמקדשת בבלוע אצטריך לאקושינהו לחטאת דממנחה לא מצי ילפי דאיכא למימר לא איתקיש למנחה אלא לענין זכרי כהונה אבל לענין בלוע דמנחה ז] דוקא דרכיכא ג) למיבלע אבל שאר קדשים לא: מה אשם אין שפיר ושליא קדוש ח]. דהא זכר הוא ואין לך לומר בחלב ושתי כליות שלו שאף של שליא ט] שבמעיו משמע, אף הבאים נקבות כגון חטאת ושלמים אין שפיר ושליא קדוש בהן ואין חלב ושתי הכליות של שליל שבמעיהן קריבין. ומעולה לא ה"ל למילף דכליל היא ד) ואף כל שאין י] שפיר ושליא קדוש בו לא מצי למימר דלאו לעולה מדמית להו שהרי אף שאר הבשר אינו קרב. ואכילת זכרי כהונה לא יליף מחטאת ואשם כדיליף ממנחה דתקשה לך אמאי אקשינהו למנחה לילפו זבחי שלמי ציבור מאשם וחטאת משום דכתיב בתרווייהו גבי אכילת זכרים הוא קדשי יא] קדשים הוא הלכך מהתם לא מצי ילפי אי לא מהיקשא דמנחה: וולדות בהמות קדשים בהווייתן הן קדושים. כשנולדים הן קדושים ולא במעי אמן וגמרי יב] מאשם: ודנין אפשר משאי אפשר. נקבות מזכרים ולגמרי לא מצי למעוטינהו מקדשים יג] להקריבם דכתיב רק קדשיך אשר יהיו לך ואמר מר (בכורות דף יד:) רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ומאשם גמרינן דבמעי אמן מיהא לא קדשי אלא בהווייתן כדכתיב אשר יהיו: מה מלואים מותריהן בשריפה. ולא היו בעלי חיים במותריהן דמלואים שהרי קרבן צבור היו ולא הופרשו שנים לאחריות וגם לא אבד אחד מהם והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון: אף כל הקדשים מותריהן יד] בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן. שאם היו בעלי חיים במותריהן כגון יחיד שהפריש שני קרבנות לאחריות חובתו שאם יאבד האחד יתכפר בשני או אם הפריש קרבן ואבד והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון והקריב טו] את האחד מהן ואת השני נותר אין נותר זה בשריפה כדין נותר של מילואים: מפגלים טז]. את הנסכים שאם חישב בזבח אף הנסכים מפוגלין ומש"ה יליף משלמים דעיקר פיגול כתיב יז] בהו: דקריר. טרישטטרי"ט יח] בלע"ז. מתוך שהבשר עב נכנס בתוכו השומן בעומקו: חטאת. באה ביום דכתיב (ביום) בספר יוה"כ (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם: ובידו הימנית. דכתיב יט] אצבע וכהונה ואמר מר לעיל (דף כד:) כ"מ שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין: מדרבה בר בר חנה נפקא כו'. וקס"ד או אצבע או כהונה ואין לך בכל אלו שלא נאמר כהן בהקרבתן: כר"ש. בפ"ב (שם) כהונה בעי אצבע ובחטאת תרווייהו כתיב ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו: מה אשם עצמותיו מותרין. לעשות מהן כלים אני שמעתי שהרי נאכל לכהנים ונותר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל: אף כל. ואפי' עולה. ומיבעי ה) לי הא נמי מחטאת הוה מצי יליף ונראה בעיני דמלו יהיה יתירא נפקא ליה באשם דכתיב ביה (שם ז) לכהן כ] לו יהיה:

דס

איכא דנפקא ליה מהכא כו'. עוד יש תנא שלישי בפרק איזהו מקומן (לעיל דף נה.) דאמר אלא היקישא למאי אתא מה חטאת לזכרי כהונה אף זבחי שלמי ציבור לזכרי כהונה והא דלא מייתי לה הכא משום דסוגיא דשמעתא היא ולא משכח לה ברייתא בהדיא: מה חטאת מקדשת בבלוע כו'. הא דאמרינן בפרק גיד הנשה (חולין דף צח:) לא נצרכה [אלא] לטעם כעיקר דבקדשים אסור והכא שרי [ופריך] וליגמר מינה גלי רחמנא גבי חטאת כל אשר יגע בבשרה יקדש משמע דפשיטא ליה דשאר קדשים ילפינן מחטאת היינו מהיקשא דהכא: אף כל אין שפיר ושליא קדוש בו. פירש בקונטרס ואין חלב ושתי כליות של שליל שבמעיה קריבין וקשה דהוה ליה לתנא לפרושי חלב וכליות של שפיר ושליא כמו שילהי בהמה המקשה (חולין דף עה.): הג"ה ועוד דמשמע מתוך פירושו דדוקא חלב ושתי כליות הוא דאין קדושין ליקרב אבל הוולדות גופן קדושין הן וא"א לומר כן דתניא תמורה (דף יח.) השוחט את החטאת ומצא בה בן ד' נאכל לכל אדם ובכל מקום ולעולם ומוקי לה למאן כא] דאית ליה בהווייתן הן קדושין בריש כיצד מערימין (שם דף כה:) דהן עצמן חולין במעי אמן ונראה לפרש דלענין חולין גמורין קא יליף דשפיר ושליא הנמצא בבטן חטאת לאחר שחיטה אינן קדושין כלל ומהכא אית ליה ולדות קדשים בהווייתן הן קדושין והא דתניא ברייתא כב] בהמה המקשה (חולין דף עה.) מה חלב פ) ושתי כליות האמורין באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל ההוא תנא סבר במעי אמן קדושין ולכך איצטריך קרא למעוטי חלב ושתי כליות מהקרבה ולפי מה שפירשתי לא אתי שפיר הא דלא יליף מעולה כמו לפי' הקונטרס: מה שלמים מפגלין כו'. לעיל בסוף פרק ב' (דף כח:) איכא תנא דדריש לה מדכתיב ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו מה שלמים מפגלים ומתפגלים כו' וכן בפרק ב"ש (לעיל דף מד.) דדריש לה נמי מההוא קרא מה שלמים מיוחדין שיש להם מתירין בין לאדם בין למזבח כג] מפגלין ומתפגלין פי' בקונטרס מפגלין את הנסכים אם חישב בזבח ובחנם דחק דהוה מצי למימר שהדם מפגל את הבשר והבשר עצמו מתפגל: מה חטאת אינה באה אלא מן החולין כו'. תרתי דריש מחטאת דלכבר דרש נמי מה חטאת מקדשת בבלוע: כדי נסבה ואי בעית אימא סבר לה כר"ש כו'. הכא מסיק להני תרי שינויי אבל בסוף התודה (מנחות דף פג.) משני כדי נסבה לחודיה ובפ"ק דחולין (דף כב.) משני כהונה בעיא אצבע כו' ותו לא ל) ונראה דלמאן דאמר לעיל (דף נ.) דבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש צ"ל הכא כד](ובפ"ק דחולין) כדי נסבה דאצבע דחטאת גופיה ילפינן בג"ש דמצורע דהיינו ימין לעיל בפ' ב' (דף כד:) ובפ"ק דמנחות (דף י.) ואם כן לא מצינו למילף בהיקש שאר קרבנות מחטאת: מה אשם עצמותיו מותרין כו'. פי' בקונטרס לעשות מהם כלים אני שמעתי באשם כה] פשוט לו שעצמותיו מותרין שהרי נאכל לכהנים ונותר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל אף כל ואפילו עולה ומיבעי לי הא נמי מחטאת הוה מצי יליף ונראה בעיני דמלו יהיה יתירא נפקא ליה באשם דכתיב ביה לכהן אשר יכפר בו לו יהיה כך פי' בקונטרס והשתא לפירוש רבותיו דמסברא ידע דעצמות מותרין בכל קדשים הנאכלין ולא אצטריך היקישא אלא להתיר עצמות עולה קשה משלמים או משאר קדשים הנאכלין נילף ולמה איכתוב אשם ועוד דבפרק המזבח מקדש (לעיל דף פו.) דריש מג"ש נאמר באשם לו יהיה ונאמר בעולה לו יהיה וקאמר דמופני מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה כו' והשתא תיפוק ליה מהיקישא דהכא ול"ל ג"ש כיון דלא איצטריכא היקישא דהכא אלא לאגמורי בעולה ויש לומר כיון דשאר קרבנות צריכי כל חד למלתיה כדמפרש הכא לא נילף מינייהו דבר אחר שאינו צ"ל בכל הקדשים רק בעולה וכי האי גוונא פירשנו לעיל (דף לז: בד"ה מה) גבי מנחה דילפינן מיניה זכרי כהונה ולא ילפינן מחטאת ואשם ולפי' זה האי תנא לית ליה דרשא דשפיר

מסורת הש"ס

א) מנחות פג., ב) [לקמן קיד. וש"נ], ג) [סוכה נ: יבמות מו. סא: הוריות ו: מנחות יט. פב. תמורה טז: יח: נדה לז:] ירוש' תרומות פ"ב ה"א, ד) לעיל כח: [מנחות פג.], ה) מנחות פג. כל הסוגיא, ו) [וע"ש במנחות וע"ז עו.], ז) [עי' תו' לעיל נ. ד"ה אם] ת"כ צו פ"ט ה"א, ח) יומא ג: מנחות פג. חולין כב., ט) ת"כ אחרי פ"ב ה"ב, י) [ר"ה ה. וש"נ], כ) לעיל כד: מנחות י. פג. חולין כב., ל) לעיל כד: חולין כב., מ) [לעיל פו.], נ) שייך לעיל, ס) ויקרא כג כ, ע) ע"כ שייך לעיל, פ) ת"כ ויקרא נדבה פרש' יד ה"ה, צ) [וע' תו' סנהדרין סה. ד"ה יצא].

הגהות הב"ח

(א) גמ' מה חטאת מקדשת בבלוע אף כל מקדשת: (ב) רש"י ד"ה (בעמוד הקודם) ויהם באגגות וכו' לקמן בשמעתין מה שלמים וכו' תילף משלמים דהתם בסיני שלמים נמי הוו הס"ד ואח"כ מ"ה אלא סכין: (ג) ד"ה מה חטאת וכו' מיבלע כצ"ל ואות ל' נמחק: (ד) ד"ה מה אשם וכו' לא ה"ל למילף דכליל היא ולא מצינן למימר אף כל שאין שפיר ושליא קדוש בו דלאו לעולה וכו' גבי אכילת זכרים קדשי קדשים הוא אבל שלמים קדשים קלים היא הילכך מהתם: (ה) ד"ה אף כל ואפילו עולה ומיבעי לך הא מחטאת נמי הוה מצי. נ"ב על פשט זה דשמעתין הנ"ל:

גליון הש"ס

גמ' דקריר. לשון זה ג"כ לעיל דף עט ע"ב:

שינויי נוסחאות

א] נ"ל מקדשת. וכן בסמוך (ש"מ): ב] בכי"ל משום דאיידי דשמן קאריר. ובמנחות (פג ע"א) משום דבשר אגב דשמן קדיר. וע"ש בר"ג דפי' דבשר בולע טפי לפי שהוא חם: ג] בכי"ל כאן המשך הסוגיא כדלעיל פו ע"א סבר לה וכו' עד יתירא כתיב: ד] כאן חסר דיבור אף כל אין נאכלים אלא לזכרי כהונה. ושלמים דהאי קרא בכבשי עצרת קאי דקדשי קדשים נינהו ככל הכתובים במקרא זה (*ש"מ): ה] בש"מ נוסף ואע"ג דזבחי שלמי ציבור לא כתיב התם אפ"ה וקדש כו'. ועי' תוס' בעמ' הקודם: ו] נ"ל דהיינו כבשי (ש"מ): ז] נ"ל מנחה (*ב"ש): ח] קדוש בו (כתה"י וש"מ): ט] בכתה"י שליל וכצ"ל: י] נ"ל אין (*ש"מ): יא] נ"ל קדש (*ש"מ): יב] נ"ל וגמרינן (צ"ק): יג] מקדושה והקרבה כצ"ל (ש"מ): יד] מותר בשרן בשריפה (כתה"י וש"מ): טו] והקריב אחד מהן והשני נותר כו' (כתה"י): טז] ס"א מפגלין את הלחם דהא בכבשי עצרת כתיב [בכי"י קאי] שאם חשב בזבח אף הלחם מפוגל אף כל שבא דבר אחר עמו הזבח מפגלו כגון איל נזיר שהוא טעון לחם וכן תודה ומשום הכי יליף משלמים משום דעיקר פיגול בהו כתיב (כתה"י וש"מ): יז] נ"ל בהו כתיב (ש"מ): יח] פי' מחלחל (לעזי רש"י): יט] דכתיב ביה (כתה"י וש"מ): כ] לכהן [נ"ל הכהן] אשר יכפר בו לו יהיה (כתה"י וש"מ): כא] נ"ל כמאן (ש"מ): כב] בברייתא בפרק בהמה (ש"מ): כג] כאן הס"ד ומה"ד מפגלין ומתפגלין (שמכ"י וב"ש). ועי' ח"ד: כד] ובסוף התודה כצ"ל (צ"ק): כה] תיבות באשם וכו' עד מותרין ליתא ברש"י לפנינו ובתוס' מנחות שם:

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פט"ז מהל' מעה"ק הלכה טו:
ע ב מיי' פ"ד שם הלכה א:
עא ג מיי' פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה יח:
עב ד מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה י:

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ: ויקרא טז, ו
2. אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי: ויקרא ז, לח

לעזי רש"י

טרישטרי"ט טרישטריש"ט. מחלחל.

מוסף רש"י

איכא דנפקא ליה מהכא כו'. זבחי שלמי ציבור ממנחה, ואיכא דמייתי מרבויא דקרא (מנחות פג.) מה חטאת מקדשת בבלוע. דאם בלע בשר שלמים מבשר חטאת יש להם דין חטאת ליאכל ליום ולילה, כדאמרינן כל אשר יגע בבשרה יקדש להיות כמוה שאם פסולה תפסלם ואם כשרה יאכל כחמור שבה: אף כל מקדשת בבלוע. שאם בלע קרבן קל מן החמור קדוש כמוהו, או קרבן כשר מן הפסול פסול כמוהו: מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו. דלעולם לא ימצא באשם שפיר ושליא, דכל אשמות זכרים הם: אף כל. קרבנות שמצאו בתוכן שפיר ושליא אין קדושים (מנחות פג. מכת"י): בהווייתן. להכי נקט לשון בהווייתן משום הא דולדות קדשים קדושים נפקא לן בפ"ק דבכורות מיהיו לך, דכתיב רק קדשיך אלו התמורות, אשר יהיו לך אלו הולדות (מנחות שם וכריתות כג: וכעי"ז לקמן קיד.) ודנין אפשר. שאר קרבנות הבאים נקבה ואפשר להיות לה בתוכן שפיר ושליא: משאי אפשר. מאשם דזכר הוא: מה מלואים מותריהן בשריפה. דכתיב ואם יותר מבשר המלואים וגו': ואין בעלי חיים במותריהן. שלא מצינו שריפה במלואים אלא בבשר לאחר שחיטה: אף כל. קרבנות: מותריהן. שניתותר חוץ לזמן אכילה: בשריפה. ואחטאת ואשם איצטריך, דאשלמים כתיב בשריפה בהדיא: ואין בעלי חיים במותריהן. כגון אם הפריש שני קרבנות לאחריות, או קרבן מעוברת הוי השני מותר (מנחות שם מכת"י). או: שאם הפריש ב' חטאות לאחריות ונתכפר באחד מהן אין השני לאיבוד אלא ירעה עד שיסתאב כו': מה שלמים מפגלין. נסכים כדאמרינן בהקומץ הזבח מפגל את הנסכים (מנחות שם). או: שהדם הוא המפגל (לעיל כח:): ומתפגלין. הם עצמן (מנחות שם). או: הבשר והאימורין: אף כל. שיש בו מפגלין ומתפגלין פיגול נוהג בו, יצאו מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהם מתירין את עצמם ואין בהם שיריים להתפגל מחמת עבודת מתיריהם, שאין פיגול נוהג בהן (לעיל כח:) מה מנחה מקדשת בבלוע. דכתיב ביה נמי כל אשר יגע בהם יקדש, ואמרינן בתו"כ יכול אפילו לא בלע, ת"ל בה עד שיבלע, וה"ה נמי דהוי מצי למגמר מחטאת, אלא דכולי קרא דריש מכל חד מילתא, ומיבעי ליה חטאת לדרשא אחרינא: ואיצטריך למכתב כו'. דמקדשין בבלוע (מנחות שם מכת"י) דרכיכא. שהיא סולת בלעה (מנחות שם) משום דקריר. [במנחות גר' דקדיר] טרשטיש"ט ונכנס הבלוע לתוכו מאד: אלא מן החולין. כדגמרינן לקמיה: וביום. כדכתיב בפרשת יום הכפורים כי ביום הזה יכפר עליכם: (מנחות שם) ולא משל ציבור. מתרומת הלשכה: ולא משל מעשר. דתרי אשר לא כתובים בפרשה, ואפילו לר' יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוא, להכי אתי אשר לו לממעטיה: מביום צוותו נפקא. למה ליה למילפא מחטאת בהמה, הא בכולהו קרבנות כתיב ביום צוותו להקריב, דמשמע ביום ולא בלילה, וכל הקרבנות במשמע (חולין כב.) כדי נסבא. שלא לצורך (סוטה יט:). או: מידי דלא אצטריך למתנייא ותנייה בכדי (קידושין ה:): כל מקום שנאמר אצבע וכהונה. כגון הכהן או כהנים (לעיל כד:). ומוקמינן בפ"ק דמנחות או אצבע או כהונה וגמר ממצורע עני דכתיב ביה וטבל הכהן אצבעו הימנית ומיניה ילפינן לכל היכא דכתיב כהן או אצבע שתהא עבודה בימין, ובעולת נדבה כתיב כהן והקריב הכהן (חולין כב.) אצבע לא בעיא כהונה. דהיכא דכתב אצבע אע"ג דלא כתב כהן אינו אלא ימין, ומשכחת לה באחרי מות ולקח מדם הפר והזה באצבעו, הרי אצבע בלא כהונה: כהונה בעיא אצבע. אע"ג דכתיב כהונה לא אמרינן ימין אלא אם כן כתב אצבע בהדה (מנחות י.) מה אשם עצמותיו מותרין. בעצמות שאין בהם מוח דשריין אפי' לקתא דסכינא ואשם דעצמותיו מותרים שהרי בשרו מותר ואין איסור נותר חל עליהם דאין נותר חל אלא על זבח הראוי לאכילה כדאמרינן בפסחים העצמות והגידין ישרפו לששה עשר והוינן בה אי דלית בהו מוחא לישדינהו אלמא היכא דלאין ראוי לאכילה אין נותר חל בו (מנחות פג. מכת"י) אף כל. אפילו עולה אע"ג דכולה כליל, עצמותיו מותרין. והאי דנקט אשם טפי משום דמכל חד מייתי חדא דרשא, ועוד באשם כתיב הוא לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אשם ולא עצמותיו אשם, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דבר שבחובה בא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דריש להו ר"ע כר"א (מנחות שם):